

NAGYRÉCSE

Településképi Arculati Kézikönyve



Készült: 2017. május

Aláírólap Nagyrécsa településképi rendelethez

településtervező és főépítész:
Moldován Ágnes TT20-0282

TARTALOM

1. Bevezetés, köszöntő
2. Településtörténet, a település bemutatása, a település sajátosságai
3. Örökségünk, településképi jellemzők, meghatározó építészeti értékek
4. Településképi szempontból meghatározó területek
területek lehatárolása, településképi, arculati jellemzők bemutatása
5. Településképi formálásra vonatkozó ajánlások
utcák, terek, köztéri alkotások
6. Példák bemutatása

1.Bevezetés, köszöntő

A múltban, amikor az egységes kultúrák stabilabbak és homogénebbek voltak, valamint sokkal szélesebb társadalmi megegyezés volt a szimbólumokkal kapcsolatban, ritkán volt szükség arra, hogy az emberek az őket körülvevő környezet közötti kapcsolatot vizsgálják; a kettő között szoros volt a harmónia (Rapoport 1977).

Napjainkban sokkal nehezebb tervezni, hiszen keverednek a társadalmak, kultúrák, szimbólumok. Olyan települések kialakítása a cél, amelyhez az emberek tartozni akarnak.

Mivel egy település egyrészt esztétikai szerepet tölt be az emberek életében, másrészt pedig használják, ennek megfelelően szükséges védeni a meglevő értékeket, és fejlődni.

“Amikor ráébredünk, hogy jelenlegi tulajdonságaink, környezetünk, képességeink és fizikai állapotunk mind a múltbeli gondolkodásunk eredményei, némi fogalmat nyerhetünk a tudás értékéről.”

Charles F. Haanel

2. Településtörténet, a település bemutatása, a település sajátosságai

Nagyrecse település első ismert írásos említése 1263-ból való Reche alakban. A név szerb-horvát eredetű, olyan helyet jelöl, ahol árok van. 1264-ben már a Szent Kereszt tiszteletére avatott egyházát is említik, tehát egyházas, nagyobb falu volt.

A falu címere is ezt szimbolizálja. A címer képei a négy negyedben a következők:

Az első mezőben keresztvégű kereszt a falu régi nevére utal (Egyházas-Récse);

a második mező a község múlt századi bélyegzőjében található kasza, villa, cséphadaró ábrát tartalmazza, a harmadik mezőben arany oroszlán kardot és levágott török fejet tart utalva a falu egykori kegyurának, az Inkey család címerállatára.

A negyedik mezőben vörös rák figura a község nevének eredeti jelentésére utal, amely a „Récse = rákfogóhely” –ből ered.

1321-ben a kanizsai vár tartozéka, 1325-ben a vajdai nemesek és Osl Lőrinc, a Kanizsai család őse pereskedtek Récséért. Két részre osztották a települést (Kápolnás- és Egyházasrécse), de 1453-ban már együtt említették, egybeolvadt a két falu. 1454-ben Kanizsai III. Miklós Récsét Csapi Andrásnak adta zálogba. 1542-től Nagyrecse néven is említették. A 16. században kisbirtokos nemesek is lakták. Földművelésük és szőlőművelésük volt ekkor jelentős.

A törökök 1566-ban és később még többször földig rombolták, de újratelepült. 1570-ben 12 új ház van, 1598-ban 3 nemesi család mellett még 29 épület áll. A közelben már létezett Andvára 1570-ben, amely egyúttal templomos hely is volt, de 1576-ban a szigetvári bég ostromolta és fölrobbantotta. Őrsége elesett, nem épült már újjá. Kanizsa elfoglalása után néhány évig pusztá maradt, majd újratelepül, de mindig szenved: hol a töröktől, hol a hajdúktól, hol a végbeliektől. A hódoltság vége felé szpáhi birtok volt. Adóztak a töröknek, robotoltak a várnál, javították az utakat, tizedet adtak a veszprémi püspöknek.

1687 körül Plaquada császári parancsra felégette, hogy a Kanizsa elleni támadás előtt ne tudjon a várvédő sereg élelmet szerezni.

Kanizsa felszabadítása után Récsei Mihály özvegye eladta a falut. Utána gyorsan újratelepültek. 1698-ban 100 hold szántó, 14 telek, 5 pusztá, 2 házatlan zsellér léte volt a jellemző.

1701-ben már 15 volt a saját kenyerén élő gazda. Az 1711-es pestisjárvány Récsét sem kerülte el, 9 gazda maradt életben.

Az 1720-as években a Draskovich grófok birtoka. Kétnyomásos gazdálkodás folyik, kedvezőtlen adottságú a termőföld. A lakosok csak maguk között kereskedtek.

1748-ban 152 lakost írtak össze.

1752-ben Inkey báró a Három királyok tiszteletére templomot építtet. A lakosság ugrásszerűen nő. 1757-ben 318 ember élt itt és 36 hospes.

Tíz év múlva 41 jobbágyot és öt házas zsellért tartanak nyilván. Az egész telek ekkor 20 hold szántó és 8 szekér rét. 1770-ben a 63 családban 274 lélek van. Kanizsán adták el terményeiket.

1782-ben 456 lélek élt itt. Templomuk volt, papjuk viszont nem.

1819-ben 52 házban 445 lélek lakott.

Katonai átvonulási hely volt Nagyrécse. Sokszor kellett előfogatot adni. 1832-ben az Inkey birtokon 534-en laktak. A fejlődést mutatta a kastély, a szarvasmarhák és birkák száma. Szőlője jó bort termett. Tágasak voltak a tölgy- és bükkerdői. Az Inkeyek igyekeztek kisajátítani a jobbágytelkeket, elkülönítették a legelőket.

1840-ben iskolát létesítettek. Iskolaterem létesült a tanítói lakáshoz kapcsolva. Az oktatás magyar nyelven folyt.

A szabadságharc idején – néphagyomány szerint – a rácseiek gerillaharcokkal zavarták Jellasics és Nugent tábornok utánpótlási vonalát, és részt vettek a nemzetőrség Mura menti védelmi harcaiban.

A majorsági gazdálkodás jelentőségére vall, hogy még 1870-ben is 2500 db-os nemesített nyája volt az uraságnak, több mint 460 szarvasmarhát, 581 sertést írtak össze. 1895-ben nagy ménesük és gulyájuk volt. 1897-ben az uradalom területe 2700 kh volt. A bérlő 70 családot foglalkoztatott a majorokban. 1896-ban újra szép temploma volt, az előző 1801-ben épült, de 1832-ben a történelemnek köszönhetően romos volt.

A századforduló után a birtok lassan aprózódott, idegen kézre került.

Nagyrécse településtörténete az alábbi katonai térképeken jól követhető, a település folyamatos növekedése, a településrészek kialakulása, átalakulása kísérhető figyelemmel.



(1763-1787 katonai felmérés)

A meglévő utcaspás mentén, a Dunántúlra jellemző soros felépítésű, utifalu jelleggel jött létre, azonban a faluközpont területe már halmazos beépítést mutat.

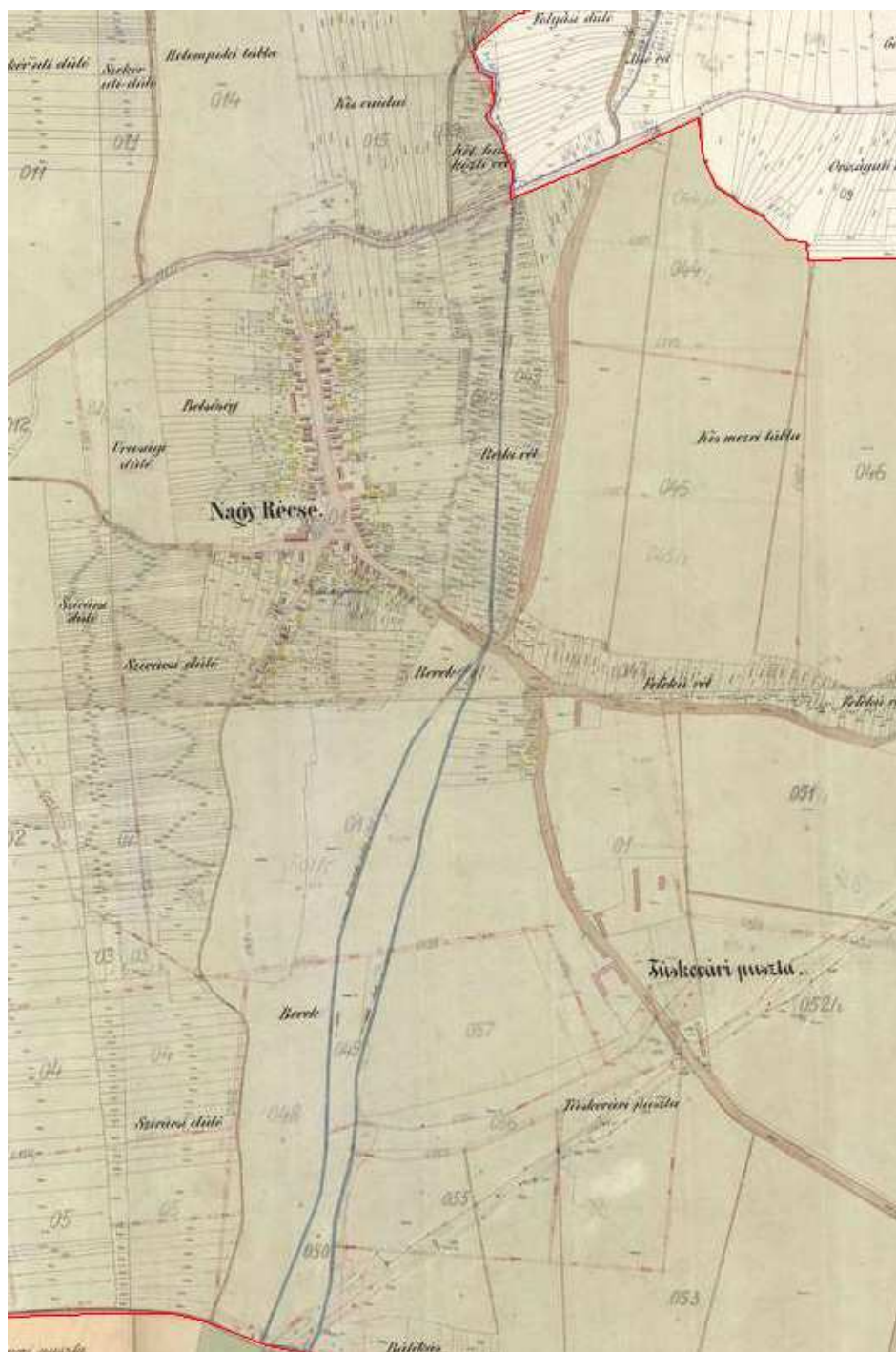
Ez a jelenlegi Kossuth utca, mint történelmi településrész, melynek vizsgálata mutatja, hogy az indokolatlanul szabálytalannak hitt településalaprajz főbb elemeit a topográfiai adottságok, a domborzat határozták meg és részben ennek köszönheti egyszeri és megismételhetetlen arculatát.

A települést a mai Kossuth Lajos utca alkotta egészen a Bakónaki-patakig, valamint a Petőfi utca és Haladás utca 4-5 házból álló szakasza. A patakon túl két szórványtelep figyelhető meg, mely nem tartozott szorosan a településhez. A térképen már látszik Inkey báró által 1752-ben építtetett Három királyok temploma. 1780-as években már közel 450 lakosa volt a településnek.



(1806-1869 katonai felmérés)

A második katonai felmérésen már láthatóan nagyobb telepítés van Nagyrécsa puszta területén, melynek kiemelkedő mezőgazdasági szerepét az épületek méretei is jelzik. A Bakónaki- patak helyzete továbbra is meghatározza a településmagot. Jól látható a térképes ábrázoláson az épületek helyzete és a hozzájuk tartozó telkek.



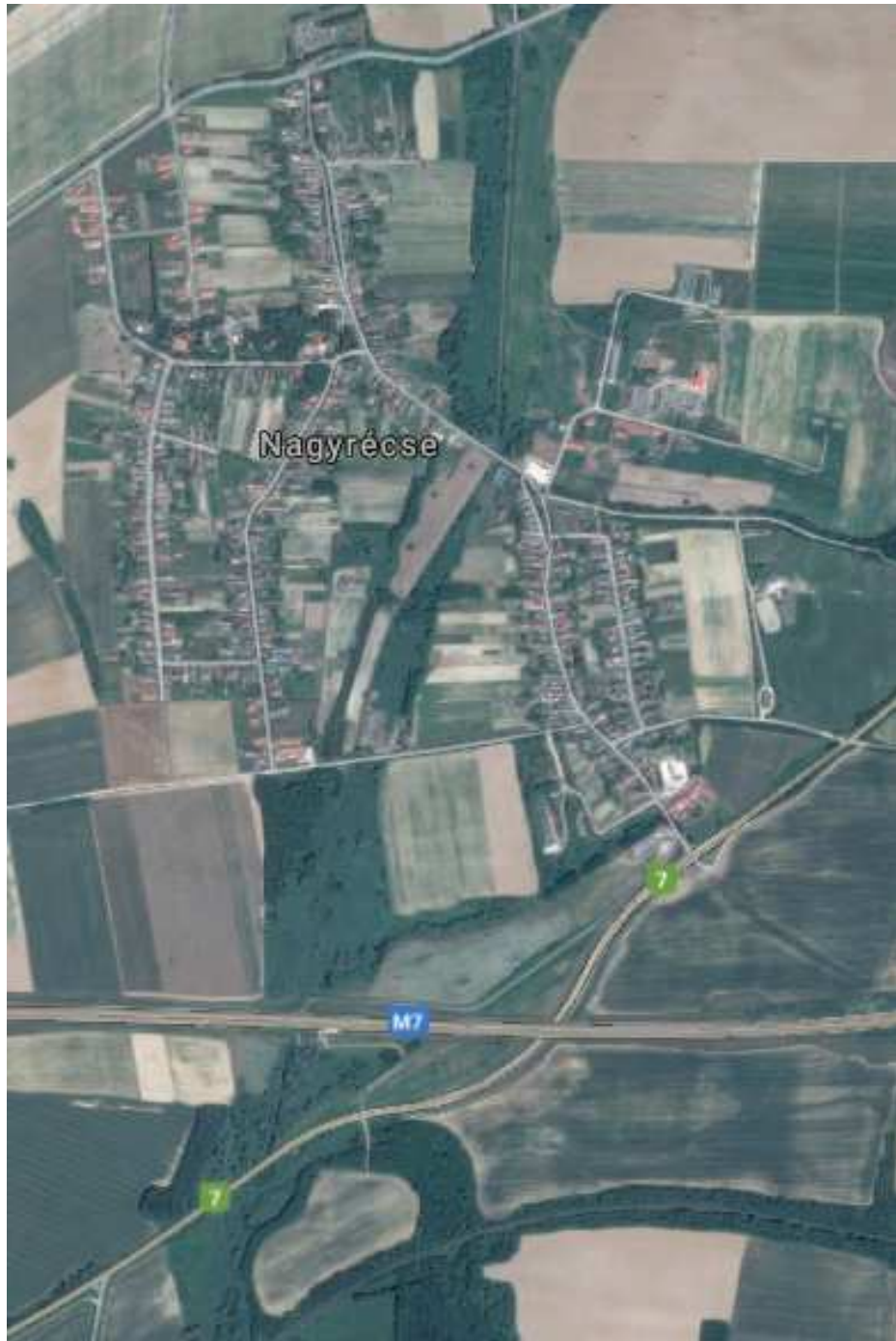
(1864 kataszter)

A kataszteri térképen az eddig Nagyrécsé pusztaként jelölt településrész már megkapja a helyi lakosok által jelenleg is emlegetett Tüskevári puszta nevet, mely a jelenlegi Táncsics utca területét jelöli. Tüskevári puszta továbbra is a településrész gazdasági központja, a mostani M70-es autópályát mentén. A telepítés besűrűsödése, a jobbágytelkek újraosztása miatt a hosszanti házforma megerősödése jellemző, amely a földműves lakosok telkeinek örökösödése által történő folyamatos újraosztásának volt köszönhető. A telepítés a Petőfi utca irányában folytatódott. Az Inkey birtokközpont épülete meghatározza a településközpontot, melytől sugarasan indulnak ki az utcák, egy nagyobb kiterjedés alakult ki a település ezen részén.



(1941 katonai felmérés)

A Tüskevári rész az 1941-es felmérésen már összenőtt a településsel, természetes határt csak a patak jelenléte jelent. Ekkor a lélekszám már közel 1500 fő.



(Napjainkban)

Az elmúlt 60 évben a település fejlődése minden eddiginél jobban felgyorsult, település óriási változásokon ment keresztül. Számtalan utca települt, melyen már a vonalzó nyomai érzékelhetők. Az infrastrukturális fejlődés, a település kétirányúvá válása, befeszülése a domborzati adottságok és az úthálózat adta korlátok közé érzékelhető. A Bakónaki - patak folyamának Csónakázó-tóba vezetése a patakszerepét a település arculatára nézve teljesen megváltoztatta.

Utcaképek

Történelmi településrész:

Kossuth utca

A topográfiai adottságok, mint a patak vonulata és a domborzat határozták meg az utcahálózat kialakulását. A történelmi településszövet megbecsülése során, nem csupán egyes műemléképületek, épületegyüttesek, utcák, terek védelme a fontos cél, hanem az egész épített települési környezet és az őt befogadó táji környezet jellegvédelme is.

A településre jellemző a főutca párhuzamos, a domborzat miatt több helyen letérő vonalvezetése, mely az érzékeny telepítésnek köszönhető, jellegzetes utcaképet ad, ahol az immár megfelelően fejlett növénytelepítés adja az utca egyik térfalát, itt szerencsésen nem a rézsűket érzékeljük.

A legrégebbi telepítések jellemzően utcára merőleges, hosszú, szalagtelkeken oromfalas, vagy csonkakontyos lakóépületek. A lakóépület mögött lettek kialakítva a gazdasági épületek.

A földekre menő mezőgazdasági utak jellemzően a telkek lábánál alakultak ki.

A későbbi korokban jellemzően polgári hangulatot idéző lakóépületek települtek az utcával párhuzamos tetőidommal.



Kossuth utca északi szakasza



Kossuth utca keleti oldala



Majd a 70-es években elterjedt „kockaházak” itt is jelentős szerephez jutottak, főként a Kossuth utca keleti oldalán, a településközpont és a Szabadság utca közötti szakaszon. Itt az épületek minimális előkertet hagyva, vagy előkert nélkül települtek.

A Kossuth utca vonalvezetése, a településre jellemző, párhuzamosan kitérő úthálózattal



Kossuth utca déli szakasza

Az utcaképet meghatározza az Inkey kastély kertjének növényállománya.

A település zöldfelületei szépek karbantartottak, azonban jellemzően megfigyelhető, hogy a Kossuth, illetve a Táncsics utca mentén, habár az utca keresztmetszete lehetővé tenné, közterületi növényállomány (karakteres utcafák) nem települt.

A főutca karakteréhez pozitívan hozzájárulna egy fasor, mindegy rávezetést adva a település központjában lévő növényállományra, ezért telepítése javasolt.

A település ezen utcájában a házak többsége rendezett, de nagy számban találunk a hagyományos tömegformálású, számos esetben védelemre érdemes lakóházak között lelakott, omladozó homlokzatot is.

**Történelmi utcarész:
A Haladás utca keleti szakasza**



Az épületek tömegformálására a hagyományos formák a jellemzőek, azonban az utca fentebbi szakasza már új telepítés. Az épületek sok helyen az északi, utcai homlokzatot tekintve teljesen zártak, 90, néhol 180 fokot elforgatott tömegű épületek találhatók.

Az utcának karakteres képet ad az északi oldalon található kastélypark fasora és növényállománya, valamint az intézmények szellős telepítése.

Történelmi településrész:

Petőfi utca északi szakasza



Petőfi utca északi szakasza

Az utca napjainkra teljesen átalakult, jellemzően a 70-es, 90-es években telepített épületformák találhatók. Jelentősen besűrűsödött a telepítés, de szerencsésen a telkek mérete lehetővé tette a nagyobb épülettömegek megjelenését is.

A tetőformálást tekintve utcára merőleges és utcával párhuzamos gerincű épületek és sátoztetős házak is ugyanúgy találhatók. A házak után jellemzően a gazdasági épületek következnek a gazdasági udvarral, majd a házak mögé sorolva, pajtával, veteményessel.

Hagyományos tömegformálású épületet már csak elvétve találunk, jellemzően „beszorulva” a későbbi telepítések közé.

Az utca látképét a dombon magasodó templom határozza meg. Közterületi egységes növénytelepítés itt sem található, de a zöldfelületek és az utak jól karbantartottak.

**Történelmi településrész:
Táncsics utca**

A kor térképein Túskevári pusztaként jelült településrész, melyre a gazdasági telepítés, majorság volt a jellemző, és csupán az 1940-es évekre nőtt össze a faluközponttal.

Épületei vegyes képet mutatnak, jellemzően keskeny, szalagtelkes osztással, legfőképp az utca nyugati szakaszán, ahol a 70-es évek típusai szinte belefeszülnek a kialakult településszövetbe.

Az épületek formai kialakítása az épített kor stílusjegyeit viseli magán, melyek jellemzően sátor vagy nyeregvetésű kialakításúak. Sok ponton megjelenik az utcavonallal párhuzamos tetőgerinc is.

Egységesen az északi oldalhatárral épültek az épületek, kisméretű előkertet hagyva.

Az utca íves vonalvezetésű, egységes, megfelelő szélességű, mely közterületi növénytelepítésre lehetőséget adna, így a településen áthaladókat egységesebb arcúlat fogadná.



Táncsics utca északi irányba nézve



Táncsics utca északi szakasz

A település további utcaképei:

Az ősi utcarész vonalai lágyan hajlanak, a domborzatra felfeksznek, míg a később tervezett településrészek, amelyek alaprajzai jóval merevebbek, a derékszögű vonalzó nyomait viselik magukon könnyen elkülöníthetőek.

Petőfi utca



Petőfi utca déli szakasza

A Petőfi utca növekedésében három szakasz jól elkülöníthető.

Az északi részen a hagyományos településszövetbe, a templom szomszédságába a meglévő házak helyén átalakuló új utcarész, majd az árok vonalától a Péterfai utca kereszteződéséig a 70-es, 80-as évek típusstílusai alapján telepített épületek kaptak helyet, majd az utca déli szakaszán a 2000-es évek táján kialakított és épült utcarész található, mely már a mai kor stílusjegyeit viseli magán.

Jellemzően összetett sátozottos kivitelűek, de találunk még az utcára merőleges tetőgerincű, csonkakontyos nyeregtetős épületeket is.

Az utca vonalvezetése a domborzati adottságokat követi, dimbes- dombos, jellegzetes zalai utcaképet ad.

Az épületek itt már egységesen, megfelelő méretű előkertet hagyva települtek, gondozott, igényes kialakítással.

Az utcában járdaépítés és közterületi növénytelepítés még nem történt.

Haladás utca



Haladás utca déli irányba nézve

Jellemzően a 80- 90-es években beépült és kialakított utca, melynek tömegformálása egységes arculatot mutat, legfőképp a nyugati oldalon, ahol az épületek jellemzően földszint + tetőtérbeépítéses kialakítással, néhány kivételtől eltekintve, az utcára merőleges, oromfalas nyeregtetővel épültek. Egységes ritmust adva az utca ezen oldalának ez a fajta tömegformálás.

Egyforma előkertet tartva, rendezett épületek és udvarok a jellemzőek, melyek a telek északi oldalára települtek. Habár az utca új telepítés, enyhe ívét a domborzatra érzékeny illesztés adja.



Az utca nyugati oldalán a 2000-es években betelepült épületek a meghatározóak, a térfalat itt még sok helyen üres telkek szabdalják. Az új házak a kor stílusjegyeit viselik magukon, jellemzően összetett sátortetővel épültek.

Péterfai utca



*Péterfai utca
utcakép*

Egységesen a 90-es években épült utca, melynek házai jellemzően magastetős, az utcára merőleges tetőgerincű, nyeregtetős, oromfalas kialakításúak, néhány földszintes, összetett sátortetős

lakóépülettel. Az utcának csak a déli oldala beépített, az északi oldalon a teleklábak nyúlnak le, valamint üres telkek találhatóak, ezért az utca nyílt utcaképet ad.

Egry János utca



Zsákutca a Haladás utcából lenyúlóan. Épületei a 90-es évek stílusjegyeit viselik magukon. A domborzat erőteljes lejtése meghatározza az utcaképet, ahol jellemzően az utcára merőleges tetőgerincű épületek kaptak helyet.

Szabadság utca



Nyílt utcaképi
zsákutca,
kilátással a
környező tájra.
Az épületek
keskeny
szalagtelkeken,
hosszházak,
utcára
merőleges
elhelyezéssel,
minimális
előkertet tartva
települtek,
jellemzően a
hagyományos
épületformákat
követve.

Csupán néhány újabb telepítéssel találkozunk, melyek az utca ritmusát szabdalják nagyobb előkertjükkel.

Inkey László utca



Igényes kialakítású, új beépítés Nagyrécse északi településrészén, kilátással Nagykanizsára és a környező dombokra. A mai kor ízlését követő tömegformálással, jellemzően összetett sátoztetős épületekkel, egységes előkertet tartva települtek. Szabályos telekosztással, állandó alaprajzi vonalvezetéssel, egyenes vonalvezetésű geometriával telepített utca. Az utca épületei egységes léptéket mutatnak, azonban a beépítettség a nyugati oldalon még foghíjas.

Deák Ferenc utca



Kialakulóban lévő utca, melynek betelepülése a 2000-es évektől tart. Házai összetett tömegformálásúak, egységes előkertet tartva. Sok a befejezetlen épület az utcában, melynek környezete jelenleg meghatározza az utcaképet egyes szakaszokon.

Zavaróan hat a látkép megítélésére a beépítetlen építési

telkeken a mezőgazdasági művelés beterjeszkedése egészen az utcavonalig.

Javasolt, az ilyen jellegű szántóföldi növénytermesztés nagyobb fokú visszaszorítása a településen, minimálisan az épületek vonaláig.

Zrínyi utca



A 70-80-as években települt utca, melynek házai többségében az „ajánlott terveknek” megfelelően épültek. Jellemzően sátoztetős kialakítással, az északi telekhatárra, egységes előkertet tartva. Az utcaképet szabdalja az utca középrészén néhány magasabb lakóépület, valamint az ezek mellett üresen maradt

telkek.

Összességében Nagyrécse utcáit tekintve megállíthatjuk, hogy a település rendkívül rendezett, beépítései a domborzati mikrokörnyezetre érzékenyek. Az adott kor stílusjegyeit az épületek magukon viselik. A településmag korhű épületei immár kevesebb figyelmet kapnak a mai lakosok részéről. Utcaképet tekintve az útmenti fatelepítések még nagyrészt hiányosak, de épületei, zöldfelületei szépen karbantartottak.

3. Örökségünk, településképi jellemzők, meghatározó építészeti értékek

Műemléki védettségű épített értékek:

Műemléki védettségű épület, építmény a közigazgatási területen belül nincs.

A közigazgatási területen lévő helyi védelemben részesülő épületek, építmények:

Római katolikus templom (hrsz:238)



Nagyrécse településközpontjában található a műemlék római katolikus templom. Az 1700-as években készült romos templomot neoromán stílusban építette újjá Inkey báró a 19. század végén. 1870-ben Oltárképét Orlay Petrich Soma festőművész készítette romantikus stílusban. A kép Szent László vízfakasztását ábrázolja, a festő Inkey Lászlóról mintázta Szent László arcképét. Az oltárkép a Veszprémi Egyházmegyei Múzeum tulajdonában volt 1958 és 2001 között, de ma már eredeti helyén csodálhatja meg az érdeklődő.

volt Inkey kastély (hrsz: 1/5) és parkja



Az Inkey család lakóhelye, volt, mely a falusi nemesi építkezés klasszikus példája. Jelenleg művelődési házként működik.

A kastélypark ékessége az 5,2 méter kerületű himalája cédrus és a 670 centiméter törzsű mamutfenyő.

kistemplom a Bacónaki hegyen (hrsz:648)



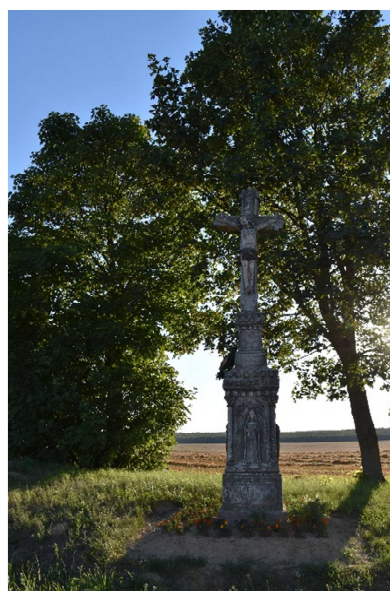
A Kisbacónaki szőlőhegyen található templomot 1740 körül építették azon az apró településrészen, amely akkor a hegyen állt. A templomot Mária Magdolna tiszteletére emelték. A település azonban hanyatlásnak indult az 50-es években, amikor az összes többi külterületi kistelepüléssel együtt zártkertté nyilvánították. Megindult a kápolna romlása, melynek a felújítását a gazdák és az elszármazottak nagylelkűen támogatták.

A kápolna névadó szentjének napján hagyományosan Magdolna napi búcsút szerveznek a hegyi gazdák.

Utak menti keresztek

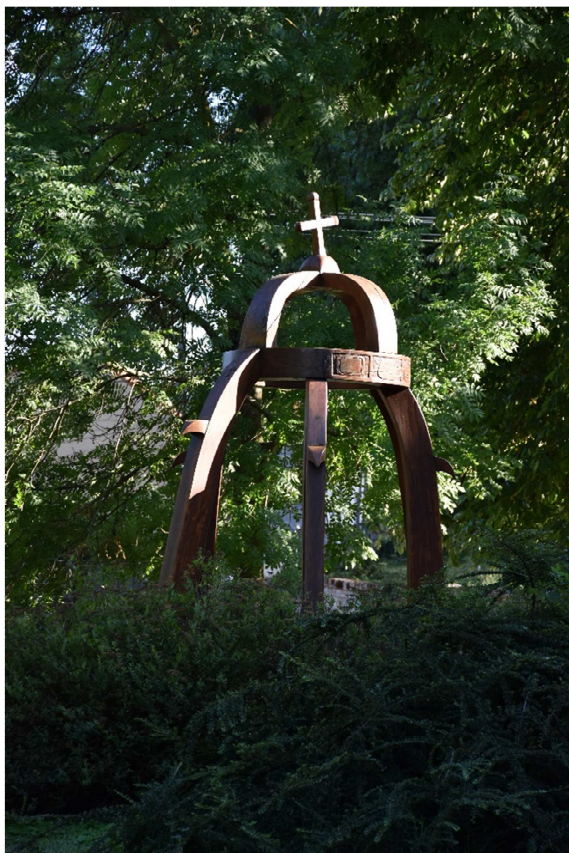
A településközpont szegényes keresztekben, azonban a szőlőhegyeken több, védelemre érdemes keresztet is találunk.

A közigazgatási területen számos, általános védelemben részesülő régészeti lelőhely is található.

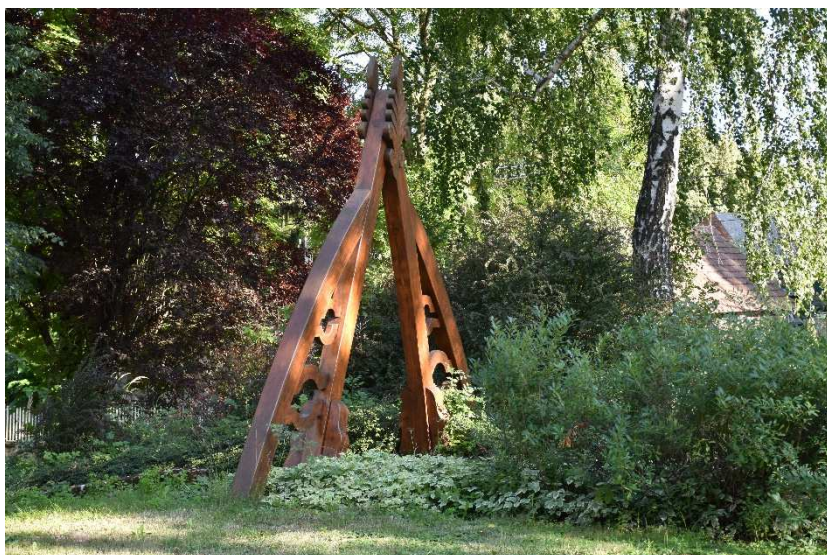


Köztéri alkotások:

Jellemzően köztéri alkotásokkal a kastély parkjában és a templomkertben találunk.



A köztéri alkotások karbantartása önkormányzati feladat, melynek az önkormányzat igyekszik megfelelni.





Világháborús emlékmű a település központjában.

Lakóházak:



A belső falukép érdekében meg kell őrizni a beépítési struktúrát. A településen vannak régi épületek, melyek tömege, formája védelemre érdemes.
Történelmi településrés területén álló lakóházak

A település egységességét segíti kialakítani az oromzattal utca felé forduló lakóépület. Érdemes a melléképületeket a főépületekkel együtt tervezni, és javasolt annak olyan kialakítása, hogy a kertet ne vágjuk ketté.



Gazdasági épület a Kossuth utcában

Hegyi pincék





Pihenőhelyek, parkok



4. Településképi szempontból meghatározó területek

területek lehatárolása, településképi, arculati jellemzők bemutatása

Területek lehatárolása:

- kertes családi házas terület
- lakóparki terület
- ipari terület
- temető terület
- külterületi, beépítésre nem szánt terület

Kertes családi házas terület:

Zömében földszintes lakóépületeket, családi házakat tartalmazó területek. Az ide sorolt területek építészeti karaktere a koronként változó divat és igények hatására jellemzően nagyon heterogén, sem tömegformálás, sem anyaghasználat sem színezés terén nemigen tapasztalható egységes karakter. Akad néhány rövid utcaszakasz, ahol viszonylag egységes beépítés alakult ki. A belterület lakóövezetei sorolhatók ebbe a területi besorolásba, kivéve belőle az intézmények területét.



Lakóparki terület:

Összetett tömegformálású, a domborzatra illesztett lakóházak a jellemzőek. Jellemzően földszintes, vagy földszint+ tetőteres kialakítással, egységes méretű előkertet tartva.



Ipari terület:

Ipari, gazdasági tevékenységet kiszolgáló épületek, melyek a szükséges funkciók, feladatok ellátásához megfelelően lettek kialakítva. A területek adottságainak megfelelően az épületek szabadonálló beépítéssel helyezhetők el.

Jelentős, ipari és mezőgazdasági tevékenységet végző terület kapott helyet a település központjában, a Táncsics és a Kossuth utca csatlakozásánál.





Temető terület:

A temető területére korlátozódik. A temetőekben az üzemi funkciójú kiszolgáló épületeken kívül csak ravatalozó, temetőkápolna és mauzóleumok helyezhetők el. Utóbbiak elhelyezésére indokolt konkrét formai megkötéseket tenni, hogy bárhol bármilyen mauzóleum ne épülhessen, ez ugyanis a temető összképét zavarhatja. A síremlékek formájára nem indokolt különösebb megkötéseket bevezetni.



Rekreációs terület:

A szabadidő-tevékenységek számára kialakított terület. E területen csak kevés épület áll, azok tájba illesztése azonban fokozott elvárás. Funkcióját tekintve a terület hasznosításához kapcsolódó kell, hogy legyen.



Intézményi terület:

Olyan bekerített, zárt jellegű intézmények ingatlanainak területe, melyek a környezetüktől elkülönülő speciális funkcióval, és ennek megfelelő beépítéssel rendelkeznek.





Zöldterület:

A település zöldfelületei szépen karban tartottak, új fásítás még kevés helyen jellemző, az öreg fák megtartása során szép felületek alakultak ki, fejlesztés a továbbiak során indokolt. A zöldterület minőséginek mondható és folyamatosan javuló tendenciát mutat.



Külterületi, beépítésre nem szánt terület:

A település külterületi, beépítetlen mezőgazdasági- és erdő-területeit foglalja magába. Itt csak foltszerűen találunk beépítést.



Külterületen történő épület-elhelyezésnél a tájba illesztésre fokozott gondot kell fordítani, vagy ahol ez nem megoldható, ott védőfásítással célszerű a tájban okozott beavatkozások negatív hatásait enyhíteni.

Településkép, arculati jellemzők bemutatása

A kertesi családi házas történeti településrész jellegzetes épületei:

A településközpont a település középső részén alakult ki. A kertesi családi házas területeken a mezőgazdasági jellegnek megfelelően, hosszan elnyúló telekméretű és oldalhatáron álló beépítés jellemző. A hátsókertekben a háztáji gazdálkodáshoz kapcsolódó állattartó és gazdasági épületek találhatók.

A Dunántúli jellegzetes településformája az utcás falu, ahol a lakóházak az utcát szegélyezik, rövid főhomlokzatukkal többnyire az utca felé fordulnak, a nem túl széles, földszintes épületek hosszan elnyúló, keskeny tömegei akár a fésű fogai merőlegesen az utcavonalra.



A kertesi családi házas területeken a lakóépületek korszerűsítése szükséges, több helyen felújításokat kellene végezni a települési értékek megőrzése érdekében.



Kossuth utca hagyományos, polgári stílusú, utcával párhuzamos tömegű épületei



Idegenforgalom:



Már méretéből adódóan is meghatározó komplexum a település szélén, mely igényes, hagyományos formákat követ

Kertes családi házas területek jellemző épületei:





Az épületek megjelenése változatos, mégis javarészt egy-egy utcaszakaszt tekintve illeszkedést mutat.



Lakóparki településrész jellegzetes épületei:





Nagyrécsén több nagyobb volumenű lakóházat is találunk, melyeknél méretüket tekintve is elengedhetetlen, hogy a hazánkra jellemző építészeti karaktereket viseljék magukon.

Műszaki létesítmények:



A településképet nagymértékben befolyásolják azok a műszaki létesítmények, melyek a település működéshez elengedhetetlenek, azonban jellemzően közterületeken elhelyezve a vizuális környezetre jelentős hatásuk van. A legjellemzőbb ilyen létesítmények: transzformátorok, gázfogadók, vízmű-kutak és víztárolók, szennyvíz-átemelő, buszvárók, hulladékgyűjtő konténerek.

Víztorony Nagyrécse határában



Transzformátor a Petőfi utcában, a templom közvetlen szomszédságában.



A domborzati adottságoknak köszönhetően a településen több szennyvíz-átemelőt is találunk, melyek sok helyen zavaróan hatnak az utcaképre.

Ezekre rendszerint egyedileg az adott helyen lehetne településkép-szempontú javaslatot tenni, pl. takaró sövény, vagy növényzet telepítésével, anyaghasználattal.

Hulladékgyűjtő szigetek

Több helyen találunk szigeteket pl.



Hulladékgyűjtő az Inkey utcában, kiemelt rekreációs terület szomszédságában, az út mentén



Hulladékgyűjtő az iskola mögötti buszfordulóban, intézményi területen



Hulladékgyűjtő a Zrínyi utca elején

Buszmegállók

A buszmegállók emblemikus elemei is lehetnek egy- egy településnek az áthaladó utazó számára.

A Nagyrécsei buszmegállók, a Nagykanizsa felé vezető oldalon egységes képet mutatnak, de felújításuk, illetve környezetük fejlesztése, rendezése indokolt. Mindezt időtálló anyagok használatával, a mai kor építészeti eszközeinek alkalmazásával, utcabútorokkal érhetjük el.



Település sziluett:

A vertikálisan kiemelkedő objektumok valóságos méreteiknél sokkal nagyobb mértékben befolyásolják a településképet, mivel nagy távolságokból is érvényesülnek és a tájkép, illetve településsziluett befolyásolói.

Nagyrécsén a domborzati viszonyok miatt a település párhuzamosan húzódó utcáiban is van rálátás a településre. Így pl. Zrínyi, Táncsics, Petőfi, és Haladás utca domborzati sajátosságai miatt teljes rálátás adott kölcsönösen az utcákra, valamint a Deák, Kossuth utca esetében is.

A templomtorony, és a víztorony a település számos pontjáról látható. A 70-es úton haladva pedig nagyrészt feltárul a település látványa.



Számos mezőgazdasági telep, gyümölcsös, gabonaszárító, baromfitelep található Nagyrécsen lakóövezeti határán kívül, melyekre a domborzat miatt jelentős a rálátás, valamint a 7-es autópálya is látható egyes utcákból.

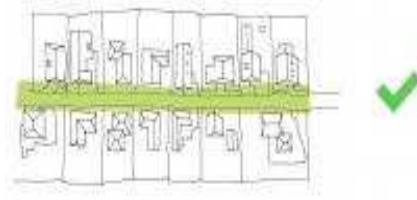


Fontos, hogy ezeket a gazdasági-ipari jellegű rálátásokat, melyek a település hangulatát jelenlétükkel meghatározzák, komoly védőfásításokkal, illetve megfelelő telepítendő növényállománnyal igyekezzenek kompenzálni, tompítani a látványt.

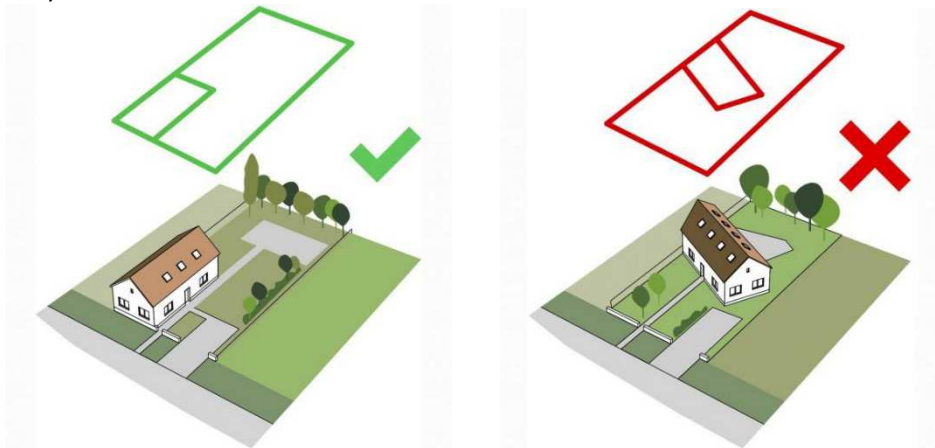
5. Településkép formálására vonatkozó ajánlások- példák

utcák, terek, köztéri alkotások

Tömeg-alakítási előírások, telepítés



Beépítés:



Odalhatáron álló beépítések jellemzők, **kialakult előkertek** megtartásával. A melléképületek jellemzően a főépülettel azonos telekhatárra telepítendőek.



Építménymagasság:



A lakóépületek magassága jellemzően földszint vagy földszint + 1 emelet.

Célszerű a jövőben ennek a tendenciának a megtartása.

A túl magas, többszintes épületek nem illeszkednek az utcaképbe.



Tetőforma, Tetőhajlásszög:

A településen a lakóházak tetőformájának többsége sátor- vagy nyeregtetős kialakítású. Ajánlott ezek megtartása, az erősen tagolt tetőszerkezetek mellőzése.

A meglévő házak közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint ami a környezetükben található. A túl lapos hajlásszög nem kívánatos, csakúgy, mint a túl merdek tetők.



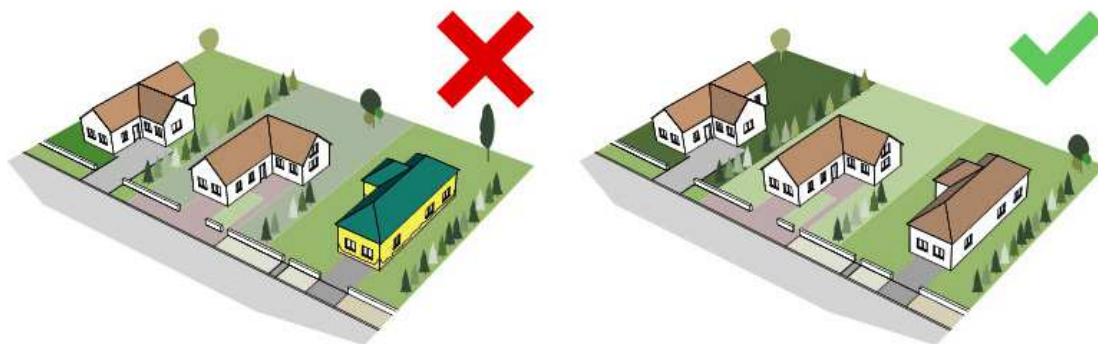
A tetőhajlásszög a szabályoknak megfelelő, azonban az esésvonal szabályozásának hiányában torz, nem illeszkedő épület létesült.

Az illeszkedés a tetőforma kialakításánál minden esetben elengedhetetlen, hogy a környezetére érzékeny épülettömeg jöhessen létre.

Míg a kertes, családi házas területeken az oromfalas, nyeregtetős, és sátoztetős épületek a jellemzőek, addig a lakóparki területeken az összetett sátoztetős tömegek kaptak hangsúlyos szerepet.

Színek:

Szolíd árnyalatú homlokzati falszínek ajánlottak. Valamint természetes árnyalatú tetőfedések.



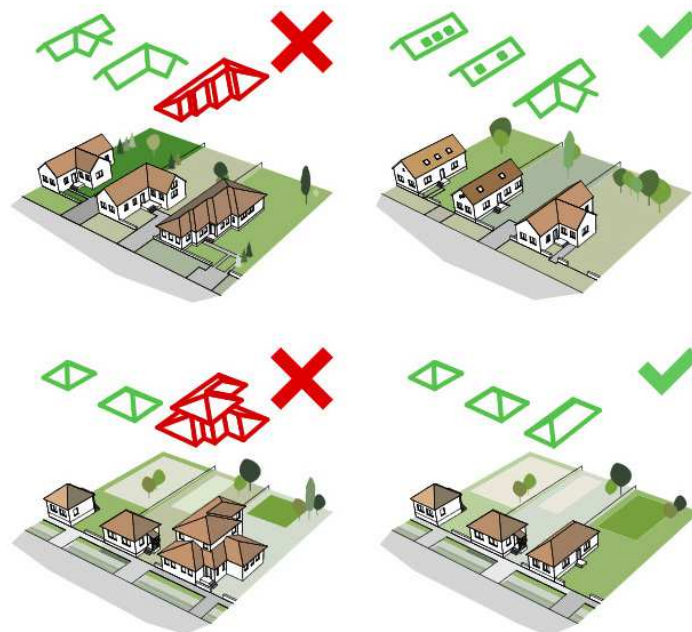
Az épület-homlokzatok és tetőhéjazatok színe az egyik legfeltűnőbb arcuati tényező, azonban a színek kiválasztásának szabályozása tulajdonképpen megoldhatatlan feladat.



Tömegformálás:

Tömb „kocka” házak helyett a modern kornak is megfelelő „T” illetve „L” elrendezésű házakat célszerű tervezni, melyek hossz- és keresztszárnya legfeljebb 6-8 méter traktusszélességű. Így nyugodt és kiegyensúlyozott épülettömegeket építhetünk, melyek nyeregtetővel lefedve észrevétlenül simulnak a történelmi településszövetbe.

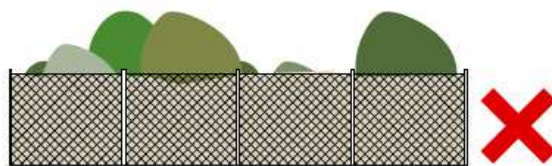
A túlzottan magas, jellegtelen tetőforma, a bonyolult, összetett tömegű lakóház, a rossz homlokzat és tető arány kerülendő. Új házak építésénél a szomszédok figyelembe vételével szükséges az illeszkedést vizsgálni.



Egyéb építmények létesítése (kerítés, kert, épülettartozékok és kiegészítő építmények):



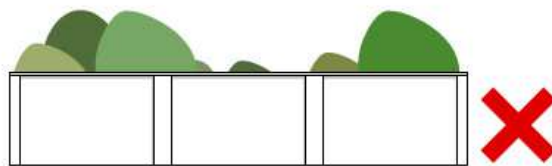
Természetes határ, kerítés növényelválasztásból.



Áttört kerítések nádszövettel való zárása nem megfelelő.



Oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és 2/3-ad áttört részel.



A falszerű áttörésmentes kerítések nem elfogadhatóak.



Figyelemmel kell lenni az anyaghasználatra és színekre. Ajánlott a településen jellemző áttört kerítések építése, vagy sövénykerítés meghatározott magassággal. Kerülendőek utcáfronton a betonelemek és a magas, tömör, falazott kerítéselemek. Valamint az oldalhatár előkertet szegélyező részén szintén kerülendő a magas sövényfalak alkalmazása.

Garázsok:

A garázsok épülettömegének, tetőformájának kialakítása szintén illeszkedjen a település adott területén jellemző tömeg és tetőformáláshoz.

Elhelyezése a történelmi településrészen a lakóépület mögötti zónában célszerű.



Kiemelt figyelemmel célszerű kezelni a kerti tetőket, melyek telepítése immár számos helyen az utcaképet rendezetlenné teszi.

Növényzet:

A kertben tájidegen növényeket, az előkertben tömör térfalat képező növényzetet, mely a homlokzat takarását jelenti, nem tanácsos telepíteni.

Reklámok elhelyezése:

Lakóterületen csak az adott ingatlanon működő vállalkozás reklámjának elhelyezése engedhető meg, annak is méretrendi korlátozásával.

A településen nem található feltűnő reklámfelület, a cégnevek feltüntetése a jellemző.

Azonban egy-egy homlokzaton történő tömeges megjelenések a karaktere egységesítendő, mind méretben, mind szín- és anyaghasználatban.



6. Példák bemutatása, irányvonal

Struktúrák, anyaghasználat, színek

Hagyományos vakolt felületek, vakolatstruktúrák, természetes anyagú nyílászárók, természetes színek



Tömegformálás

tömegek elhelyezése, tetőformák együttélése, anyaghasználat



Épületek formavilága, anyaghasználat, kerítések



Kialakításkor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására, az ablakok megfelelő kiosztására. Anyahasználat szempontjából érdemes a természetes anyagok – tégl, fa-, kő- és vakolt felületek előnyben részesítése.

Tetőhajlásszögtől függően lehet a tetőhéjazatot bádoglemezzel, vagy zöldtetővel fedetten kialakítani.

A településen lehet használni a modern anyagokat is, melyek jól megférnek a hagyományos kialakítások mellett.





A településen meghatározó településképi irányvonal nem alakult ki, a későbbi felújításokhoz, építésekhez adunk néhány példát, melyet a településképi eljárás során célszerű figyelembe venni.

Az alábbiakban felsorolt részleteken a formavilág, anyaghasználat, telepítés az, amit érdemes figyelembe venni.

Ha a település egy egységesebb képet tud kialakítani, még nagyobb vonzerőt jelenthet majd a település életében.

Jellemzően az utcavonalon oromfalas homlokzatalakítású tömegeket célszerű elhelyezni, melyek a közterület felé a rövid oldalukkal csatlakoznak. Melléképületek a lakóépület mögötti elhelyezéssel.



Köztéri forma- és anyaghasználat

Csekély költségvetésű köztéri alkotásokra, valamint fasorok telepítésére teszünk javaslatot, anyaghasználat és kialakítások tekintetében.

Közterek, parkok, rekreáció



Pihenő, közösségi terek kialakítása a domborzati adottságait kihasználva



Lelátó, a domborzatot kihasználva, a természetbe simulva



Patakpart bevonása a közösségi, kulturális életbe



*Tégla, mint hagyományos anyag,
használata vízszintes és függőleges felületeken is hangulatos karaktert ad*



Többfunkciós tereplépcső



Településközpont, sétány, fasor, pihenés





Kis költségvetésű köztéri alkotás



Ipari épület hagyományos tömegformálással

(Fényképek ajánlások egy része nem a településen készült, képek forrása: Internet)